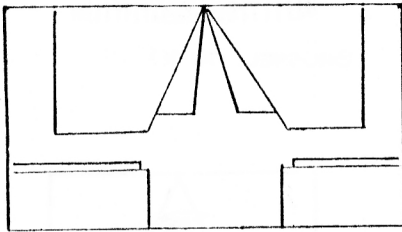

KOMPOSITIE

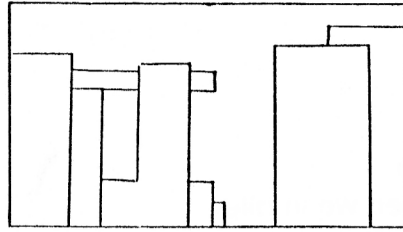
Voor een goed schilderij is o.a. ook een goede kompositie nodig. Maar een duidelijk verhaal over kompositie schrijven is een lastige zaak omdat deze zeer afhankelijk is van een persoonlijke keuze. Het woord kompositie betekent: een ordening van delen, die tot een eenheid zijn samengevoegd. Deze ordening kan chaotisch zijn of juist heel zorgvuldig geordend.

Door het lezen van de laatste zin zult u begrijpen dat het kiezen van de juiste kompositie een wel heel persoonlijke zaak is.

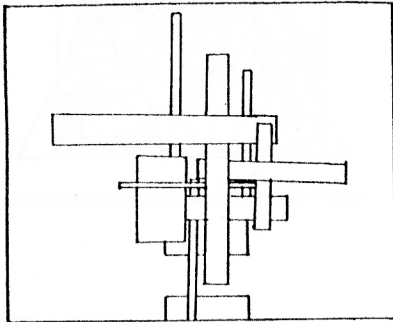
Er zijn wel vaste grondvormen, die steeds tevoorschijn komen en die we steeds gemakkelijker zullen gaan herkennen als we goed leren kijken.

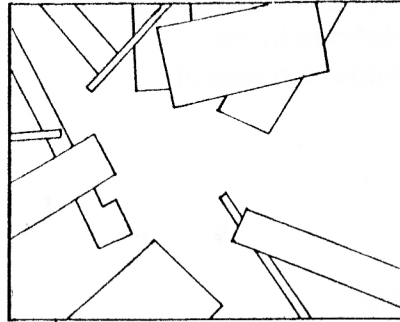
SYMMETRISCHE COMPOSITIE

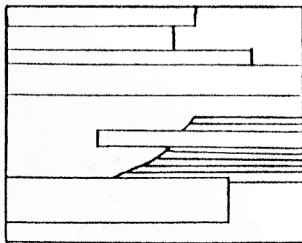
ASYMMETRISCHE COMPOSITIE

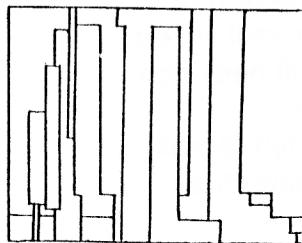
CENTRALE COMPOSITIE

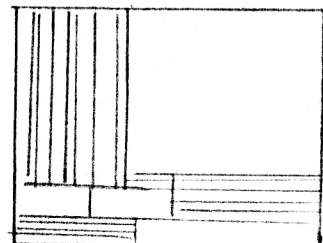
VERSPREIDE COMPOSITIE

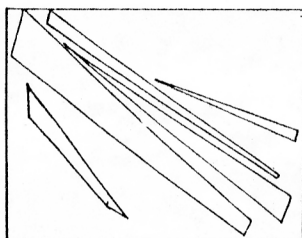
HORIZONTALE COMPOSITIE

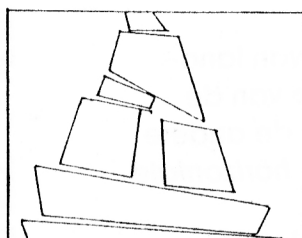
VERTICALE COMPOSITIE

L-COMPOSITIE

DIAGONALE COMPOSITIE

DRIEHOEKS COMPOSITIE

Het is goed veel naar schilderijen te kijken, zowel van oude meesters als de hedendaagse kunstenaars en te proberen de kompositie in het schilderij te ontdekken.

Links en rechts hetzelfde

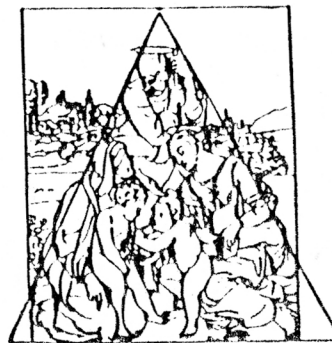
Schilderijen uit de tijd van de Renaissance en daarvoor, zijn heel vaak links en rechts precies hetzelfde. Dit vond men voornamelijk slaan. Van deze *symmetrische* composities gaat veel rust uit. Het belangrijkste stond meestal in het midden.

BRUSSEL, 1410

Alles in een piramide

In bepaalde tijden zien we in alle schilderijen bijna dezelfde composities. Men houdt zich dan strikt aan de wetten en afspraken die over compositie gemaakt zijn. In de Renaissance (1400 - 1550) zien we de *piramide* of *driehoek* in de compositie van de schilderijen overal terug.

COMPOSITIESCHEMA RENAISSANCE

Links en rechts niet gelijk

In de 17de eeuw vonden de schilders het heel interessant om in een schilderij rechts niet hetzelfde te tekenen als links. Dat vonden ze veel te slijf. Soms tekenden ze één kant van het schilderij helemaal vol en lieten ze de andere kant leeg. Dit heet dan een *asymmetrische* compositie. Rembrandt leefde ook in deze tijd (*Barok*), en paste vaak dit soort composities toe.

REMBRANDT (SCHIJNE
COMPOSITIELIJNEN) 1639

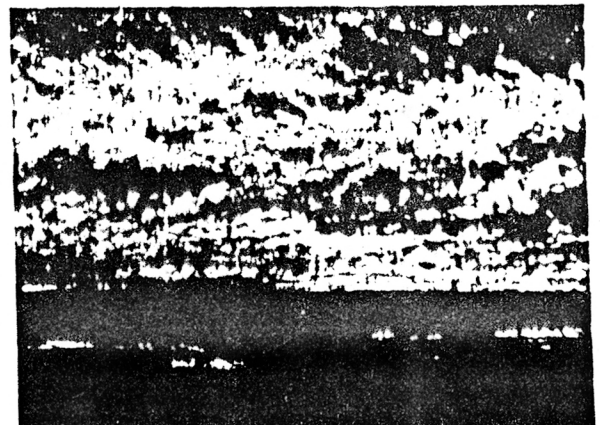

Alles liggend

Veel schilderijen of tekeningen van landschappen bestaan uit lijnen, die van de ene kant van het schilderij naar de andere kant lopen. Er is dan sprake van *horizontale* composities.

Deze composities zijn niet slechts in een bepaalde periode ontstaan, maar vinden we in elke tijd wel terug.

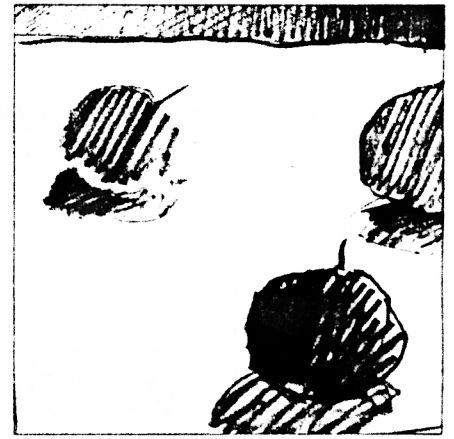
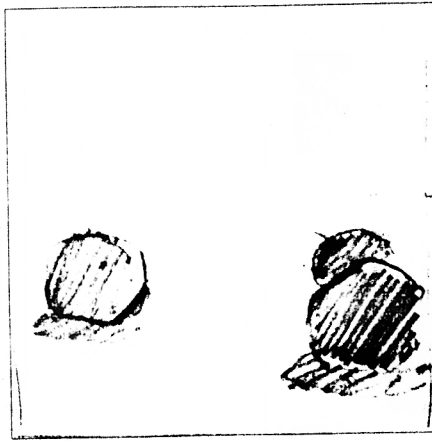
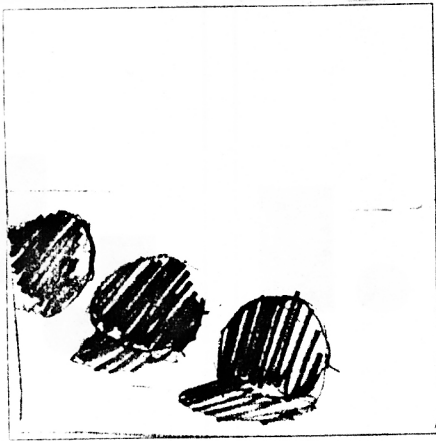
EB RIJ TROUVILLE, G. COURBET,
1860

Voor we beginnen te werken is het altijd goed eerst een tijdje naar het stilleven te kijken, zodat we de vormen goed in ons op kunnen nemen.

Vergeet ook niet naar de maat van het papier te kijken en beslis of het een hoogte of een breedte schilderij zal worden. Dit heeft ook alles te maken met de kompositie.

Hebben we dit allemaal gedaan dan maken we eerst wat kleine schetsjes, zodat langzaam de kompositie duidelijk wordt.

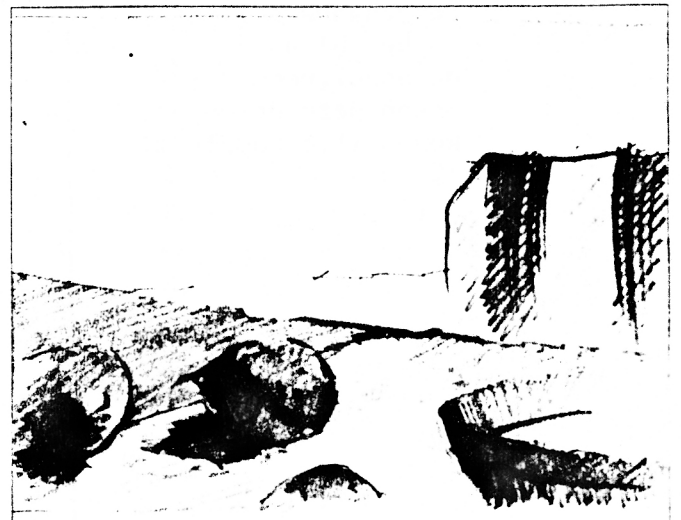

Bepaal hoe de voorwerpen op het vel zullen komen, denk er daarbij om dat vormen die elkaar overlappen meer diepte en een speelser beeld geven dan een opsomming van voorwerpen naast elkaar. Kijk of het gehele vel benut wordt. Een horizontale kompositie is mogelijk maar de bovenste helft moet wel een functie hebben.

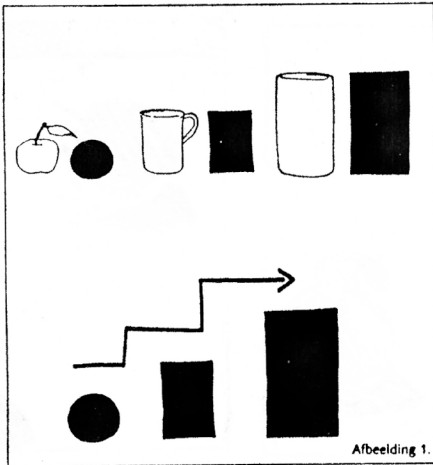

Soms is het nodig om voorwerpen toe te voegen om de kompositie beter te maken.

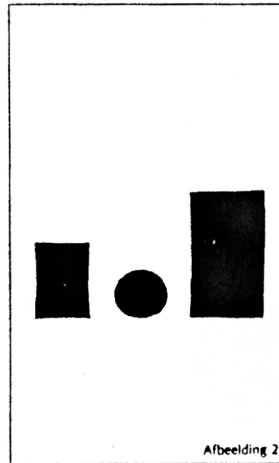
Hier is een stoeleuning toegevoegd om de achtergrond een functie te geven, daarbij is de tafellijn schuin genomen. Het lichte vlak links boven is kompositorisch in verhouding met de gekleurde vlakken. L-kompositie.

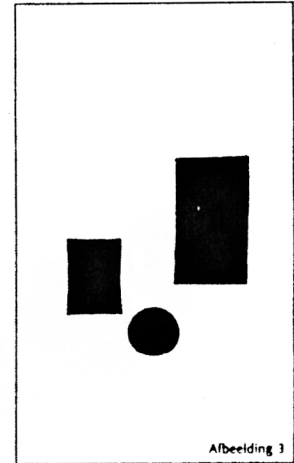
Wie bij het schetsen moeite heeft met de vormen kan deze vereenvoudigen naar de basis vormen, eventueel kunnen deze uitgeknipt worden zodat we er mee kunnen schuiven. Zo zal duidelijk worden dat een opsomming van vormen niet zo interessant is als gedeeltelijke overlapping. Houdt er rekening mee dat de lichte plekken (de witten) in een aquarel het oog over het beeld leiden.

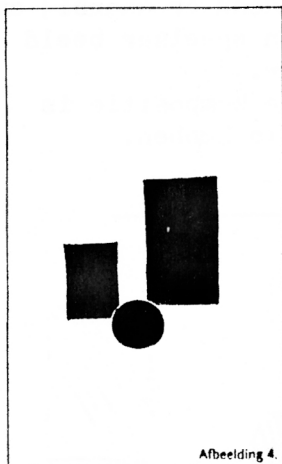
Afbeelding 1.

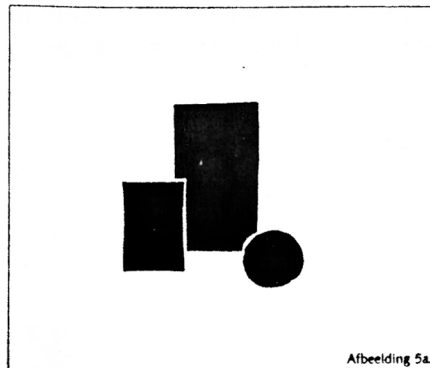
Afbeelding 2

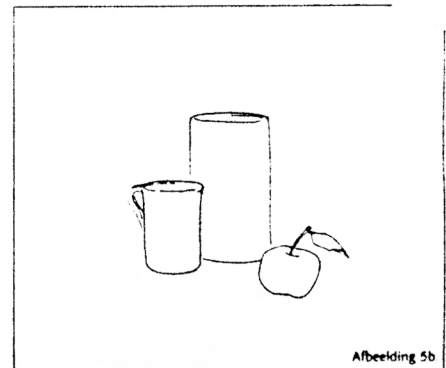
Afbeelding 3

Afbeelding 4.

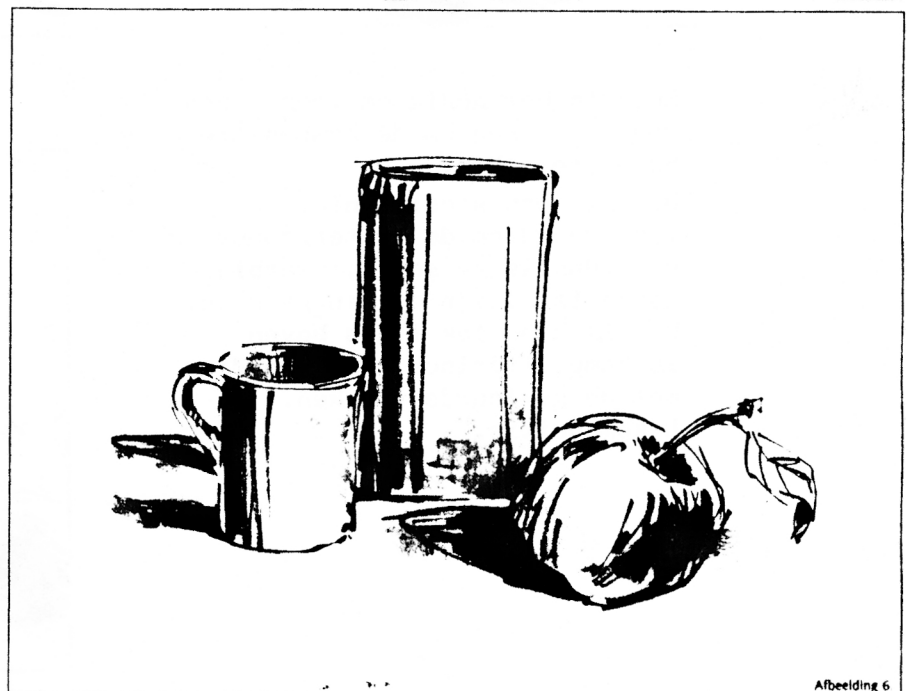

Afbeelding 5a.

Afbeelding 5b

De schaduwen links en het blaadje van de appel rechts maken deze driehoekskompositie compleet.

Afbeelding 6